

B?SNICK? SPISY

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649088294

B?snick? spisy by Karel Havl?cek & Ladislav Quis

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

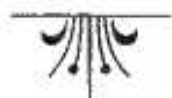
KAREL HAVLÍČEK & LADISLAV QUIŠ

BOSNICKÝ SPISY

BÁSNICKÉ SPISY
KARLA HAVLÍČKA

POŘÁDAL

LADISLAV QUIS

V PRAZE
KNIHTISKÁRNA F. ŠIMÁČEK NAKLADATELÉ
1897

Předmluva.

Přes to, že čtyřicet let minulo od smrti Havlíčkovy, nemáme dosud úplného vydání jeho spisů. Ale nejsmutnější osud stihl jeho práce básnické; nejen že nebyly ještě ani všechny vydány a že mnohé z nich se ztratily, ale i to, co vydáno, roztroušeno po různých knihách a knížkách obsahujících buď jen práce jednotlivé, jako »Tyrolské elegie« a »Křest sv. Vladimíra«, nebo výběr z básní jeho, nebo konečně pouhé papěrky. Příčiny toho jsou mnohé. Jako hlavní uvádějí se tiskové poměry a osobní ohledy. Havlíček sám uveřejnil z těchto prací svých jen málo. Otiskl v »České Věce« a v »Šotku«, jichž byl redaktorem, celkem 57 epigramů,*) dále pak v »Šotku« parodii »Tys bratr náš« a politický popěvek: »Sedmero vzdychnutí k ministerstvu«. To, nehledě k nepodepsaným a rukopisem nedoloženým věcem, jest, pokud mi známo, vše.

*) Podrobný seznam těchto epigramů viz v úvodu.

Své nejlepší básně napsal Havlíček v Brixenu; na jich uveřejnění nebylo lze tehda a ještě dlouho po smrti Havlíčkově ani pomyslit. První měl odvahu tu Jan Neruda, uveřejniv již r. 1859 v I. ročníku »Obrazů života«, jež založil a tehda redigoval, na str. 306—307 to, co se z poesíí politického psance toho času uveřejniti dalo. Byly to básně »Hrob« a »Věčnost«. Otisknuty byly bez jakékoliv poznámky s chifrou »H. B.«

Roku 1860 vyšly »Tyrolské elegie« — ale až v Petrohradě a ruskou literou zároveň s ruským překladem. Vydání to uspořádal Hilferding. Roku 1861 přinesly »Obrazy života« delší vřele psanou studii o Havlíčkovi od Alfreda Waldaua a otiskly s ní »Tyrolské elegie« téměř úplně, dále ze »Křtu sv. Vladimíra« zpěv první a třetí, »Dumku na batelovském vrchu«, z politických popěvků: »Kytici«, »Ach není tu není«, »Mně se všecko zdá«, »My pole ořeme« a »Píseň pro vou ženu«, dále v textu píseň: »Přislibujte si mně« a epigram »Skepticismus«, konečně pak 11 epigramů.*) (Str. 188, 205, 206 a 208—210 »O. Ž.« r. 1861.)

*) Jsou to: »Definitio disciplinaris«, »Originálnost«: (»Připodobníme, pane švaře«), »Politický«, »Toast«, »Nápis na budoucí kolej Jezovitskou v Praze«, »Talenty«, »Česká modlitba«, »Z historie literatury české«, »Účinky bělohorské bitvy«, »Nouze naučila Dalibora housti« a »Oznámení« = Объявление.

VII

Minulo však po té ještě celé desetiletí, nežli přikročilo se ke knižnému vydání básní Havlíčkových aspoň ve výboru.

Tato první, poměrně nejúplnější a také nejpečlivější sbírka vybraných jeho básní nalézají se v »Sebraných spisech Karla Havlíčka«, svazek I, vydaných Svatoborem roku 1870; pořádal ji V. Zelený s láskou a péčí. Většina básní zde přijatých otisknuta dle rukopisů a některé z nich opatřeny jsou též datem svého vzniku. Úvod pořadatelův k básním těmto náleží k nejlepšímu, co o básníku Havlíčkovi u nás bylo napsáno. Žel, že z usnesení komise, za účelem vydání tohoto Svatoborem ustanovené, nebyly sem — jak v předmluvě k němu výslovně uvedeno — pojaty některé plody básnické, buď že se dotýkaly osob žijících, buď že z jiných příčin vydání jich na ten čas za nemístné se pokládalo. Následkem toho nepodal tu asi V. Zelený ve svém úvodu také úplný obraz básnické činnosti Havlíčkovy a obmezil se jen na stručné zprávy a úsudky o jednotlivých básních tam vybraných. Ve sbírce této nalézají se kromě Havlíčkových prvotin: »Náboženství«, »Ody profesorům Janu Mařánovi a Janu Smutkovi«, veršů »Bratře Čechu, shod' černou hazuku!« a »Krásná dcero českých luhů«, pak »Dumky na batelovském vrchu« a žertu »19. března 1845«, básně: »Má hvězda«, »Hrob« a »Život věčný«, dále »Tyrolské elegie« (tyto poprvé úplně), osm politických popěveků, a to: »Píseň«

(»Přislibujte si mně . . .«), »Šuselka nám píše«, »Fiala«, »Sedmero vzdechnutí k ministerstvu«, »Ach není tu není«, »Mně se všecko zdá«, »Kytice« a »My pole ofeme«; mimo to jest tu »Citlivá večerní píseň«, parodie »Tys bratr náš«, výpravná báseň »Král Lávra«, dále překlady: »Paní Twardowská«, »Tři Budrysovi« a ke konci »Zdania i uwagi« (obsahující 38 epigramů a gnomů) A. Mickiewicze, »Kozácká ukolébavka« z Lermontova i »Sirotek«, maloruská píseň z Maksimoviče, konečně 80 epigramů Havlíčkových a 2 přeložené, z nichž jeden, »In's Stamm-buch Sr. Hochgeboren« (Logauův), uveden mylně jako původní.*)

*) Epigramy tyto jsou následující: »Jehly, špičky, sochory a kůly« — »Ecclesia militans« — »Hermeneutická dóminka a mystický výklad« — »Důkaz subjektivní« — »Proč pak mají mníšské cechy« — »Verba docent, exempla trahunt« — »Novum testamentum praefiguratum in veteri« — »Geografický« — »Jus regale« — »Logika a pranostika« — »Nápis na sochu Karla IV.« — »Krakowiáky« — »Patriotický« — »Originálnost« (»Připodobněme, pane šváře . . .«) — »Nouze naučila Dalibora housti« — »Popsání ruských nár. slavností a obyčejů« (Крещеніе) — »Comparatio a majori ad minus« — »Anti-Staněk. Anti-Gall« — »Обавленіе« — »Evangelium sophisticum« — »Ethnografický« — »Výstraha« (»Vyšli jsou-tě tři vlastenci«) — »Politický« — »Ruská konstituce« — »Námítka Dru. Straussovi« — »Oberstlandesamtsproject« — »Z historie literatury české« — »Apologie Táboritů« — »Nový nápis nad posluchárnami fakulty theologické« —

Tato básnická část »Sebraných spisů K. H.« vydána i s příslušným úvodem V. Zeleného po druhé r. 1866 u F. Šimáčka, ale vynechány tu epigramy: »Evangelium sophisticum«, »Erdengötter« a »Nedostatečnost«.

»Pomněnky« — »Demonstratio miraculorum« — »Ethymologický« (»Ježivit pochází...«) — »Nápis, který by měl býti na jistém domě v Praze...« — »Ost und West« — »Daguerrótyp« — »Talenty« — »Sympathetické léčení« — »Erdengötter« — »Allah Veliký!« — »Aus ihren Werken werdet ihr sie erkennen« — »Umgang mit Menschen« — »Patroni Haliče« — »Et vidit Deus, quod sint omnia bona« — »Versus memoriales« — »Satyrik před soudnou stolicí« — »Oud učených společeností« — »Svornost« — »Nedostatečnost« — »Toast« — »Hudci k svátku« — »Ethymologický« (»Odkud vzato, ptám se žáků...«) — »Qualifikace X., prof. historie« — »Mystický výklad« — »Vědská akademie« — »Pražské vysoké školy« — »Obrana „Přítele mládeže“« — »* * * President: ... neb Museum! o to tu, páni, běží...« — »Účinky bělohorské bitvy« — »Text k harmonii sfer« — »Figura inversionis« — »Misanthropický« — »Mládencům a pannám« — »Poěta laureatus« — »Nápis na budoucí kolej Jezovitskou v Praze« — »Obrácený svět« — »Sumární výtah« — »Česká modlitba« — »Praeparanda« — »§ 1.« — »Societas Jesu« — »Kupecká výstraha« — »Demokratický« — »Každý něco pro vlast« — »Jeremiáda o českém divadle« — »Modlitba burokratů« — »Výstraha« (»Všichni blázní, milý synu...«) — »Nápis na pražském nádraží, vystavěném r. 1845« — »Zle, matičko, zle« a »Bájka politická«. — Překlady z Logaua: »Výklad koranu« a »In's Stammbuch Sr. Hochgeboren« umístěny bezprostředně za sebou a následují po epigramu »Výstraha« (»Všichni blázní...«).

»Křest sv. Vladimíra« vyšel o sobě, a to poprvé s ilustracemi E. Lišky,*) po druhé pak u F. Topiče r. 1886, bez vyobrazení.

Téhož r. 1886 počal Karel Tůma u K. Šolce v Kutné Hoře vydávati »Vybrané spisy Karla Havlíčka Borovského«. V I. díle sbírky této, která není dosud ukončena a obsahuje hlavně politické články Havlíčkovy z »Národních novin« a ze »Slovana«, otisknuty na str. 333 až 368 pod společným záhlavím »Ze »Šotky« a z pozůstalých rukopisů Havlíčkových« také následující, do vydání Svatoboru nepřijaté práce básnické: »První generální schůzka Českého Národního museumi l. p. 1847« (před tím r. 1882 v »Palečku« uveřejněná), a 29 epigramů;**)

*) Ani rok vydání ani jeho pořadatel a nakladatel nejsou na titulním listu uvedeni.

**) Jsou to epigramy: »Česká hlava«, »Dobrá rada«, »Prátelé«, »Tomáš«, »Velké jmění«, »Do památníku slečně J. v Borovicích«, »Čeho je potřebí«, »Jescze Polska niezginela!«, »Ženský jazyk«, »Pijáková argumentace«, »Arabské přísloví«, »Selská«, »N. B. purkmistrovi«, »Pomsta«, »Indiferentista«, »Pozdní rozum«, »Kázání«, »Rada spisovateli«, »Hrobni nápis«, »Velmi mnohým«, »Osel a liška«, »Člověk«, »Slečně do památníku«, »Rada hloupému Janku«, »Rada«, »Bezejmenný«, »Dobrosrdečnost epigramatisty«, »Příčiny pádu Jezovitského řádu«, »Triplex immaculatio« a »Ani jeden puntík nepomine ze zákona«. (Názvy otiskují beze změny.) Epigramy, jichž názvy vytisknuty proloženým písmem, jsou překlady, ale uvedeny v knize jako původní.